

Monety kolekcjonerskie

nominał	10 zł
metal	925/1000 Ag
stempel	lustrzany
średnica	32,00 mm
masa	14,14 g
wielkość emisji (nakład)	45 000 szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-03, pod orłem napis: ZŁ 10 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA poprzedzony oraz zakończony pięcioma perłkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Popiersie króla Stanisława Leszczyńskiego. W tle portret córki Marii – królowej Francji. Z lewej strony półkołem napis: STANISŁAW LESZCZYŃSKI / 1704-1709 • 1733-1736, z prawej u góry ozdobny ornament.

nominał	10 zł
metal	925/1000 Ag
stempel	lustrzany
średnica	32,00 mm
masa	14,14 g
wielkość emisji (nakład)	40 000 szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-03, pod orłem napis: ZŁ 10 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA poprzedzony oraz zakończony pięcioma perłkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Z lewej strony półpostać króla Stanisława Leszczyńskiego, z prawej w tle popiersie córki Marii – królowej Francji. Wokół napis: STANISŁAW LESZCZYŃSKI 1704-1709 • 1733-1736.

nominał	2 zł
metal	stop CuAl5Zn5Sn1
stempel	zwykły
średnica	27,00 mm
masa	8,15 g
wielkość emisji (nakład)	600 000 szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-03, pod orłem napis: ZŁ 2 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA poprzedzony oraz zakończony sześcioma perłkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Popiersie króla Stanisława Leszczyńskiego. U góry półkołem napis: STANISŁAW LESZCZYŃSKI. Na prawym ramieniu króla ozdobny ornament. U dołu herb Leszczyńskiego – „Wieniawa”. Po bokach herbu lata panowania: z lewej strony 1704 / 1709, z prawej 1733 / 1736.

Na boku: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócono o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

W dniu 15 października 2003 r. Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety kolekcjonerskie przedstawiające króla Stanisława Leszczyńskiego, o nominałach:

- 100 zł - wykonaną stemplem lustrzanym w złocie, przedstawiającą popiersie króla;
- 10 zł - wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze, przedstawiającą popiersie króla;
- 10 zł - wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze, przedstawiającą półpostać króla;
- 2 zł - wykonaną stemplem zwykłym w stopie CuAl5Zn5Sn1, tzw. Nordic Gold, przedstawiającą popiersie króla.

Stanisław Leszczyński, jedyny syn Rafała i Anny z Jabłonowskich, urodził się 20 października 1677 r. we Lwowie. Staranne wychowanie i obycie oraz osobiste walory powodowały, że łatwo zyskiwał przyjaciół. Cechowała go duża kultura i ogłada towarzyska oraz typowa dla ludzi tej epoki powierzchowna, ale rozległa wiedza z różnych dziedzin.

Działalność polityczną Leszczyński rozpoczął od objęcia funkcji poselskiej na sejmie konwokacyjnym

Projektant monet: *Ewa Tyc-Karpińska*

Monety zostały wyprodukowane w Mennicy Państwowej SA w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

Projekt: DECORUM

Stanisław Leszczyński
– Poczet królów i książąt polskich –

po śmierci Jana III Sobieskiego i elekcyjnym w czerwcu 1697 r., kiedy to wybrano królem elektora saskiego Augusta II Mocnego. Zaledwie dziewiętnastoletni Stanisław Leszczyński mimo braku doświadczenia politycznego już wtedy wykazał zręczność w łagodzeniu sporów. August II pragnął wzmocnić swą władzę, kierować Rzeczpospolitą jak rodzinną Saksonią i samodzielnie podejmować decyzje. Budziło to opór nawet tych, którzy wprowadzili Augusta na polski tron. Porozumiewał się zatem z państwami graniczącymi z Rzeczpospolitą, obiecując im w zamian za poparcie swych planów dynastycznych część terytoriów polskich i litewskich. Saksonia sprzymierzyła się z Rosją i Danią i August II na cele wojsk saskich zaatakował z terytorium Rzeczypospolitej szwedzkie Inflanty. Król szwedzki Karol XII rozbił wojska cara Piotra I i Augusta II. Następnie, mimo oświadczeń polskich senatorów o neutralności Rzeczypospolitej, wkroczył do Polski i bez oporu zajął Warszawę. Karol XII wykorzystał opór przeciwko udziałowi Polski w wojnie oraz sojuszowi z Rosją do uzyskania poparcia części szlachty, skupionej w konfederacji warszawskiej. Postanowił zdeponować Augusta. Szukał więc wśród Polaków odpowiedniego kandydata do korony. Wobec uwięzienia przez Augusta najpoważniejszych z pretendentów, synów Jana III Sobieskiego, wybór Karola padł na Stanisława Leszczyńskiego. Głosami konfederatów warszawskich, po wypowiedzeniu przez nich posłuszeństwa Augustowi II, pod presją wojska szwedzkiego wybrano go na króla Polski na elekcji 12 lipca 1704 r. Był władcą pozbawionym siły militarnej, zasobów materialnych i poparcia społeczeństwa, całkowicie zdany na szwedzkiego protektora. Na życzenie Karola XII koronowany 4 października 1705 r. w Warszawie, zawarł następnie ze Szwecją przymierze, uzależniające Rzeczpospolitą od Karola XII, i oddał Szwecji Kurlandię. Rządy Stanisława, zależne od szwedzkich zwyczajów, utwierdzone zostały w 1706 r., kiedy Karol XII wkroczył do Saksonii i zmusił Augusta II do zrzeczenia się korony polskiej. Jednak klęska Szwedów w przełomowej bitwie z Rosją pod Połtawą w 1709 r. rozstrzygnęła losy wojny na korzyść Rosji. August II ogłosił swą abdykację za nieważną i przybył do Rzeczypospolitej. Stanisław został zmuszony do opuszczenia kraju. Pozostał jednak sojusznikiem Szwecji, zaś Karol XII osadził go w swojej nadreńskiej posiadłości, gdzie Stanisław zamieszkał wraz z rodziną. August II zapragnął odzyskać samodzielność, a także pozbyć się zniechęconego rywala. Organizował na Leszczyńskiego zamachy, które zmusiły go do zmiany miejsca pobytu – w 1719 r. osiadł w alzackim Wissemburgu. W 1725 r. król Francji Ludwik XV, poślubił jego córkę Marię, licząc, że dzięki temu zwiększy wpływy francuskie w Polsce. Ludwik XV oddał teściowi do dyspozycji pałac w Chambord i wyznaczył stałą pensję. Małżeństwo to poprawiło trudną sytuację Stanisława Leszczyńskiego na emigracji oraz wzmocniło jego pozycję w Polsce. Po śmierci Augusta II w 1733 r. Francja poparła kandydaturę Stanisława Leszczyńskiego na tron Polski, który w przebraniu kupca przejechał przez Niemcy i przybywszy w sekrecie do Warszawy ukrył się w ambasadzie francuskiej. Ambasador francuski Monti po raz pierwszy ukazał go tłumnie zebranej w kościele szlachcie, która zjechała

na elekcję, w dniu 10 września 1733 r. Król wygnaniec, w ubiorze polskiego szlachcica w opinii szlachty był ucieleśnieniem niepodległości. 12 września przytłaczającą większością głosów okrzyknięto Stanisława królem. Nowo wybrany elekt jako reprezentant niepodległościowych dążeń polskiego narodu stanowił zagrożenie dla interesów Rosji, Austrii i Prus. Państwa te obawiały się również, że związki Leszczyńskiego z Ludwikiem XV doprowadzą do wzmocnienia wpływów Francji w tej części Europy. Do Polski wkroczyły wojska rosyjskie i 5 października 1733 r. zorganizowały na Pradze nową elekcję, gdzie „wybrano” na króla Augusta III Sasa. Stanisław Leszczyński osaczony przez wojska rosyjskie uszedł do wiernego sobie Gdańska w oczekiwaniu na spodziewaną pomoc Francji. Wobec kapitulacji miasta i biernej postawy dyplomacji Ludwika XV Leszczyński schronił się na terenie Prus. Król pruski udzielił mu gościny w Królewcu licząc, że w wyniku tych walk zwiększy swe posiadłości kosztem ziem polskich. W Europie rozpętała się tak zwana wojna sukcesyjna polska, trwająca do 1736 r. Francuzi walczyli z Austriakami nie o polską koronę, lecz o uzyskanie Lotaryngii. Po jej zdobyciu król francuski zgodził się na zakończenie wojny. Polityka mocarstw uczyniła z Leszczyńskiego przedmiot zabiegów dyplomatycznych. Jako jeden z ostatnich dowiedział się o podpisanych 5 października 1735 r. w Wiedniu porozumieniach, przewidujących jego abdykację. Przyznano mu natomiast tron księstwa Baru, a później Lotaryngii oraz prawo używania tytułu królewskiego. Miało to ułatwić w przyszłości wcielenie tych państewek do Francji. W Rzeczypospolitej zwolennicy Leszczyńskiego toczyli nierówną walkę z wojskami Augusta III i rosyjskimi. Po krótkim oporze Leszczyński zgodził się na abdykację 26 stycznia 1736 r. i udał się do Lotaryngii, którą otrzymał od Ludwika XV w dożywotnie władanie. Ostatnie trzydzieści lat swego długiego życia Leszczyński spędził w Lunéville, gdzie zyskał uznanie jako dobry gospodarz oraz mecenas sztuki i nauki. Z jego inicjatywy powstał w Nancy jeden z najpiękniejszych w Europie zespołów urbanistyczno-architektonicznych. Na jego dworze w Lunéville bywali m. in. Monteskiusz i Wolter, założona przez niego w Nancy Academia Stanisłai zyskała rozgłos w Europie, a z utworzonej w Lunéville akademii ryckiej wyszło wielu polskich wojskowych i działaczy politycznych. Leszczyński skupił wokół siebie grupę emigrantów polskich, zwolenników reformy państwa. W jego otoczeniu powstał w 1743 r. anonimowy utwór „Głos wolny wolność ubezpieczający”, jeden z najciekawszych traktatów politycznych postulujących głęboką naprawę Rzeczypospolitej. Autorstwo tego dzieła tradycyjnie przypisywano Leszczyńskiemu; nowsze badania wykazują, że Leszczyński był jego wydawcą. Stanisław Leszczyński zmarł 23 lutego 1766 r. w Lunéville, pochowany został w kościele Notre-Dame de Bon-Secours w Nancy. W 1814 r. szczątki króla przewieziono do kraju, następnie znalazły się w kościele katolickim św. Katarzyny w Petersburgu, aby po wielu perypetiach spocząć w podziemiach katedry na Wawelu. Stanisław Leszczyński – dwukrotnie obrany król Polski, któremu nie dane było panować – jest człowiekiem niełatwym do oceny. Leszczyński dyplomata, pisarz polityczny, filozof, mecenas budził na przełomie

XVIII i XIX wieku w Polsce i Francji najwyższy szacunek i sympatię, podkreślano jego wielką kulturę umysłową, jego zalety jako reformatora państwa i męża stanu. Bystry i inteligentny, wierny w przyjaźni i polityce, jednocześnie był człowiekiem skłonny do kompromisów.

Opracowano w NBP na podstawie:

1. „Poczet królów i książąt polskich”, Czytelnik 1978
2. „Księga królów i książąt polskich” pod red. naukową Stefana K. Kuczyńskiego, Świat Książki 1999
3. „Polskie dzieje od czasów najdawniejszych do współczesności” Alicji Dybkowskiej, Jana Żaryna, Małgorzaty Żaryn, PWN 1994 oraz źródeł encyklopedycznych

Wszystkie monety kolekcjonerskie są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

nominał	100 zł
metal	900/1000Au
stempel	lustrzany
średnica	21,00 mm
masa	8,00 g
wielkość emisji (nakład)	2 500 szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-03, pod orłem napis: ZŁ 100 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Popiersie króla Stanisława Leszczyńskiego. Z prawej strony orzeł ze wstęgą z karty tytułowej traktatu „Głos wolny wolność ubezpieczający”. Poniżej orła lata panowania: 1704-1709 / 1733-1736.